

MALTA

**QORTI TAL-MAGISTRATI (SEDE CIVILI)
MALTA**

**MAGISTRAT DR.
MELI SILVIO LL.D., DIP. STUD. REL., DIP. CAN. MATR.
JUR. & PROC., CERT. JUR. & H.R. (STRASBOURG),
P.G. DIP. EUROPEAN COMPETITION LAW (KING'S
COLLEGE, LONDON), P.G. DIP. EUROPEAN LAW
(KING'S COLLEGE, LONDON)**

Seduta tas-26 ta' Novembru, 2002

Avviz Numru. 63/2002/1

Avviz numru 63/02/SM

**Joseph Azzopardi, Lou Bondi u Paul Josef Vassallo
bhala socji tas-socjeta' "Where's Everybody" u
b'digriet tat-8 ta' Mejju tas-sena 2002 gie kancellat
kollox wara l-ismijiet tal-atturi u jidhru s-segwenti
kelmiet " ghan-nom u in rapprezentanza tas-socjeta'
Where's Everybody".**

vs

Felix Agius

Il-Qorti,

Rat l-avviz fuq indikat datat l-24 ta' Jannar tas-sena 2002 li permezz tieghu l-atturi sejhu lill-konvenut quddiem din il-qorti sabiex jghid ghaliex m'ghandux ikun ikkundannat:

1. **Prevja dikjarazzjoni illi permezz ta' l-artiklu 'Ta' "Where's Everybody" Jaharbu' ippubblikat f'pagna 6 tal-gazzetta "Kullhadd" fid-9 ta' Dicembru, 2001, (kopja hawn annessa u mmarkata bhala Dok. A), li tieghu hu l-editor, kkometta ingurja ta' l-isem u malafama ta' negozju bl-isem "Where's Everybody";**
2. **Ihallas lill-atturi nomine dik is-somma li tigi likwidata minn dina l-Onorabbli Qorti f'ammont li komplessivament ma jeccedix il-hames telef liri Maltin, (LM5,000) a tenur ta' l-artiklu 29 ta' l-Att dwar l-Istampa (Kap 248 tal-Ligijiet ta' Malta);**
3. **Bl-ispejjez kontra l-konvenut li gie ngunt ghas-subizzjoni;**

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet datata l-25 ta' Frar tas-sena 2002 li permezz taghha l-konvenut eccepixxa s-segwenti:

1. **Illi preliminarjament il-konvenut jecepixxi illi l-attur ma ghandux personalita' guridika kwindi m'ghandux standi judicio fi proceduri legali u li ghaldaqstant il-konvenut ghandu jigi illiberat mill-osservanza tal-gudizzju;**
2. **Illi fit-tieni lok u minghajr pregudizzju ghas-sueccipit l-artikolu in kwestjoni mhuwix libelluz fil-konfront ta' l-atturi;**
3. **Illi fit-tielet lok u bla pregudizzju ghas-sueccipit il-fatti msemmija jikkonsistu f'rappurtagg gurnalistiku dwar kwistjonijiet ta' interess pubbliku accettabbli f'socjeta' demokratika;**
4. **Illi in kwantu l-artikolu jikkontjeni kummenti, dawn jikkonsistu f'fair comment mghamul**

Kopja Informali ta' Sentenza

in buona fede dwar fatti sostanzjalment veri u fuq kwistjoni ta' interess pubbliku;

5. Salv eccezzjonijiet ulterjuri;

Semghet ix-xhieda prodotta;

Rat id-dokumenti esebiti;

Semghet it-trattazzjoni orali tar-rapprezentanti legali tal-partijiet;

Ikkonsidrat:

Illi sodisfatt is-suespost din il-qorti ghaddiet biex tikkonduci din il-vertenza sommarjament ai termini ta' l-artikolu 28 (1) tal-Kap 248 u l-artikolu 47, 171 u 215 tal-Kap 12;

Ikkonsidrat:

Illi l-fatti li taw lok ghall-procedura odjerna jistghu jigu sintetikament kompilati bil-mod segwenti:

1. Illi Joseph Azzopardi, Lou Bondi u Paul Josef Vassallo hassewhom ingurjati b'artikolu intitolat "Ta' "Where's Everybody" Jaharbu' li deher fil-gazzetta settimanali "Kullhadd" tad-9 ta' Dicembru tas-sena 2001, f'pagina 6;

2. Illi oltre l-fatt li l-artikolu de quo mhux iffirmit, fl-istess pagna jidhru bi prominenza ritratti ta' tnejn mill-personaggi li waqghu fil-mira ta' l-artikolist anonimu;

3. Illi in sintesi l-istess personaggi jsostnu li hassewhom ingurjati u malafamati bis-segwenti:

a. Illi dawn il-personaggi pubblici harbu milli jwiegbu xi mistoqsijiet;

b. Illi d-ditta “Where’s Everybody” li taghha l-personaggi fuq imsemmija huma soci, torganizza programm specjali fil-perjodu natalizju bl-isem ta’ “Strina” li permezz tieghu tingabar somma ingenti ghall-skopijiet filantropici;

c. Illi l-artikolist anonimu jsostni u jimplika li l-istess ditta “... tieghu kummissjoni fuq il-gbir li jsir waqt dan il-programm”;

Ikkonsidrat:

Illi l-personaggi fuq riferiti jsostnu li dan kemm singulatim kif ukoll fil-kumpless tieghu kollu jillibellhom u jghamlilhom hafna hsara indebita u dan ghas-segwenti ragunijiet:

1. Illi hadd mill-personaggi involuti ma jiehu “commission” ghall-involviment tieghu fil-programm natalizju in dizamina;

2. Illi x-xoghol li l-istess personaggi jghamlu in konnessjoni ma’ l-istess programm hu wiehed kollu volontarju;

3. Illi lanqas d-ditta’ “Where’s Everybody” ma tithallas b’xi mod ghax-xogholijiet li jistghu jsiru f’isimha;

4. Illi l-programm in dizamina hu wiehed purament filantropiku;

5. Illi mhux accettabbli li jigi insinwat li dawn il-personaggi qed jinsistu biex tramite l-apparenza filantropika jiggwadanjaw huma;

6. Illi l-programm in dizamina ilu jittella ghal numru ta’ snin u issa jidher li sar parti mill-palinses natalizzju tal-pajjiz;

7. Illi l-kredibilita’ ta’ l-istess programm mal-pubbliku Malti tiddependi biss mir-rieda tajba u l-

bona volonta' kemm tal-participanti li jikkontribwixxu finanzjarjament, kif ukoll tal-atturi organizzaturi;

8. Illi effettivament l-istess programm hu intella' mis-socjeta' "Public Broadcasting Services Limited" (PBS) tramite bord zghir imwaqqaf appozitivament;

9. Illi jirrizulta li l-unici persuni li jigu mhallsa ghal dan il-programm annwali specjali huma impjegati tal-PBS u jithallsu l-kontijiet ta' l-elettriku ikkonsmat matul l-istess;

10. Illi mill-analizi ta' l-'accounts' tal-programm li gew ipprezentati fil-mori tal-procedura u ghalhekk soggetti anke ghall-iskrutinju tal-konvenut jidher assodat li "commissions" ma jithallsu lilhadd;

11. Illi l-programm jitella bis-sagrificju ta' persuni li jghazlu li jippartecipaw b'mod volontarju nonostante li l-attwazzjoni effettiva tal-programm tirrikjedi investiment lavorattiv konsiderevoli, sahsitra sa minn Awissu ta' qabel;

12. Illi l-PBS jirrizulta li la thallas lid-ditta "Where's Everybody" u lanqas lill-membri kostituttivi taghha ghal dan ix-xoghol;

13. Illi l-pagamenti li jsiru in konnessjoni ma' l-istess programm jikkoprendu biss l-ispejjez li inevitabbilment isiru u dawn jithallsu a bazi ta' ricevuti kif jirrizulta mir-rendikont finanzjarju mmarkat Dok. AJT 1 a fol 24 et sequitur;

14. Illi dan ir-rendikont finanzjarju jigi ppublikat kull sena u jigi wkoll rez publiku tramite prezentazzjoni appozita li ssir ghall-habta ta' Lulju ta' wara l-edizzjoni tal-programm;

15. Illi skond il-president tal-PBS dan ir-rendikont mhux biss jigi mqassam waqt il-

prezentazzjoni pubblika stess izda jintbghat ukoll lil dawk li ma jattendux ghal din il-prezentazzjoni;

16. Illi dan ir-rendikont finanzjarju hu mahrug taht l-iskrutinju u bl-awtorizzazzjoni ta' "certified public accountant" skond il-ligi li jiccertifika l-ezattezza tieghu;

17. Illi in oltre, dan l-istess rendikont finanzjarju jigi wkoll skrutinat ma' l-"accounts" generali tal-PBS u hu ghalhekk sottomess ghall-analizi ta' awditur skond il-ligi;

Ikkonsidrat:

Illi jirrizulta skond ir-registratur ta' l-istampa li l-editur registrat tal-gazzetta settimanali "Kullhadd" fid-9 ta' Dicembru tas-sena 2001 kien il-konvenut Felix Agius;

Ikkonsidrat:

Illi din il-qorti f'dan l-istadju tissottolinea li fil-fatt il-konvenut fuq indikat ghazel li ma jidhirx fl-ebda wahda mill-udjenzi rizervati ghal din il-procedura u ghazel ukoll li ma jipproduci l-ebda prova;

Ikkonsidrat:

Illi ghal dak li jirrigwarda l-ewwel eccezzjoni preliminari tal-konvenut, filwaqt li din il-qorti taghmel referenza ghall-artikolu 4 (d) tal-Kap 249, l-Att Dwar l-Interpretazzjoni, tirrespingi l-istess eccezzjoni;

Ikkonsidrat:

Illi l-konvenut eccepixxa li l-artikolu in dizamina minnu riprodott fil-gazzetta minnu gestita hu wiehed li:

a. Mhux libelluz;

b. Jikkonsisti f'rappurtagg gurnalistiku ta' interess pubbliku f'socjeta' demokratika;

c. Jikkonsisti f' "fair comment";

Ikkonsidrat:

Illi ovvjament din il-qorti taqbel mal-konvenut li l-liberta' ta' l-espressjoni hi l-bazi ta' socjeta' demokratika;

Illi kif irriteniet il-Qorti Europea tad-Drittijiet Fundamentali tal-Bniedem fil-kaz "Handyside vs. The United Kingdom" (1976):

"Freedom of expression constitutes one of the essential foundations of such a society, one of the basic conditions for its progress and for the development of every man ...It is applicable not only to "information" or "idea" that are favourably received or regarded as inoffensive or as a matter of indifference, but also to those that offend, shock or disturb the state of any sector of the population. Such are the demands of that pluralism, tolerance and broadmindedness without which there is no 'democratic society'";

Illi pero' minn issa l-quddiem il-konvenut ma jibqax fl-istess binarju ndikat fl-istess decizjoni stante li jiddipartixxi bil-kbir mill-insenjamenti ta' l-istess imsemmi qorti internazzjonali;

Ikkonsidrat:

Illi ghandu jkun pacifiku li l-iskop ewlieni ta' gazzetta hu li tippubblika informazzjoni u ideat fuq materja ta' interess pubbliku;

Illi minn naha l-ohra ghandu jkun pacifiku wkoll pero' li wiehed ghandu d-dritt jipprotegi l-fama tieghu minn manipulazzjoni skritta li timmolestah;

Illi ghalhekk f'dan l-istadju wiehed irid allura jiddistingwi bi kjarezza bejn dak li hu ndikat bhala "allegazzjoni ta' fatt" li fuqu jistrieħ l-"fair comment" u dak li hu biss manipolazzjoni malinn bi ksur tal-Ligi ta' l-Istampa u ta' l-obbligi inkluzi fil-Konvenzjoni fuq riferita;

Illi kif gie ritenut b'semplicita' fid-decizjoni Reginald Miller vs Harold Scory, (Volum XXXVI. IV. P. 843):

"...il-fatt ghandu jigi ppruvat. Il-"comment" biex ikun gustifikat irid ikun "fair and bona fide", u ma jistax ikun 'fair u bona fide' jekk il-fatt attribwit lill-kwerelant ma jkunx veru";

Illi ghalhekk l-eccezzjoni sollevata mill-konvenut tal-"fair comment" ma tistax tigi akkolta stante li l-fatti addebitati lill-atturi mhux biss ma gewx ipprovati anzi gie addirittura pprovat il-kuntraġu;

Illi ghalhekk il-paraventu ta' rappurtagg gurnalistiku ta' interess pubbliku f'socjeta' demokratika mhux biss jikkrolla inezorabbilment izda juri l-veru intenzjoni libelluza u malafamanti tal-konvenut, u dan stante li jirrizulta:

1. Illi l-konvenut jirrizulta li kellu jew seta' kellu l-informazzjoni kollha shieħa u dokumentata li tgiddeb il-konkluzjoni malina tieghu li l-atturi jithallsu xi "commission" fix-xogħol in dizamina:

2. Illi anke meta fil-mori tal-procedura dan gie stabbilit b'mod kristallin u b'ebda mod kontradett mill-konvenut jew mir-rapprezentant tieghu, dan il-konvenut xorta ippersista b'din il-procedura u ma jirrittrattax l-allegazzjoni infattwali tieghu b'irgulija;

Ghaldaqstant din il-qorti taqta' u tiddeciedi li hi sodisfatta li l-atturi pprovaw il-kaz tagħhom skond il-

ligi u filwaqt li tirrespingi l-eccezzjonijiet sollevati mill-konvenut, takkolji t-talbiet attrici u:

1. Tiddikjara li l-artikolu ppubblikat fil-gazzetta "Kullhadd" tad-9 ta' Dicembru tas-sena 2001 intestat "Ta' "Where's Everybody" Jaharbu" li ghalieh hu responsabbli l-konvenut Felix Agius bhala editur registrat fid-data tal-pubblikazzjoni huwa libelluz u malafamanti l-atturi Joseph Azzopardi, Lou Bondi u Paul Josef Vassallo;

2. Taghmel referenza ghad-decizjoni tal-Qorti ta' l-Appell fl-ismijiet Vincent Borg vs Victor Camilleri et datata l-15 ta' Novembru ta' l-1994 fejn gie ritenut is-segwenti:

"Id-danni li ghandha tillikwida l-Qorti ghall-hsara sofferta mill-atturi mhux soggetta ghal xi regoli bhal fil-kaz a' danni reali kkontemplati fil-Kodici Civili. Il-Ligi ta' l-Istampa thalli l-likwidazzjoni tal-kumpens fid-diskrezzjoni kompleta tal-gudikant b'limitu ta' Lm2000", (liema limitu gie issa estiz ghall-ammont ta' hames t'elef Lira Maltin, (Lm5000.00,0);

3. Illi in vista tal-premess din il-qorti qed tissottolinea s-segwent:

a. Illi l-fatt allegat fil-gazzetta gestita mill-konvenut mhux minnu;

b. Illi l-fatti veru kienu jew setghu facilment kienu a konjizzjoni tal-konvenut;

c. Illi l-allegazzjoni hekk riprodotta timmina bi kbir il-kredibilita' ta' programm ibbazat fuq il-bona fede tal-partecipanti;

d. Illi meta l-fatti kienu kkjarifikati, anke fil-mori tal-kawza, il-konvenut ippersista bl-ostinazzjoni u naqas jutilizza l-opportunita' lilu koncessa mill-Ligi ta' l-Istampa li jikkoregi ruhu u jirritratta;

4. Tikkundanna lill-konvenut Felix Agius biex ihallas in solidum lill-atturi Joseph Azzopardi, Lou Bondi u Paul Josef Vassallo l-ammont ta' tlett elef Lira Maltin, (Lm3,000.00,0), bl-ispejjez ta' din il-procedura.

**John Farrugia
Deputat Registratur**